

1

KENNIS-EN
WERKVORMEN
BOX

NETWERK
PALLIATIEVE ZORG
AMSTERDAM • DIEMEN

WAT IS PALLIATIEVE ZORG?

WAT IS PALLIATIEVE ZORG?

Beste,

Deze box met het thema *Wat is palliatieve zorg?* staat vol met handige kennis en praktijkgerichte werkvormen. Jij bent als professional betrokken bij de palliatieve zorg. Jouw rol als professional is om kennis over palliatieve zorg te verspreiden onder jouw collega's binnen de organisatie en/of op de eigen afdeling of team.

Box palliatieve zorg

Deze box palliatieve zorg kun je op twee manieren gebruiken. In combinatie met een deskundigheidsprogramma of los.

Opzet van de box

De box bevat diverse materialen en werkvormen. Deze box bevat materiaal over het thema *Wat is palliatieve zorg?* De box kent een vaste structuur zodat het gemakkelijk zoeken is wat bij jou of je collega's past. De werkvormen hebben we geprobeerd aantrekkelijk, creatief en zo simpel mogelijk te houden zodat het binnen de bestaande structuren van een werkdag kan plaatsvinden.

Deskundigheidsprogramma

Het deskundigheidsprogramma 'kwaliteitskader palliatieve zorg in de praktijk' volgt de domeinen van het kwaliteitskader palliatieve zorg. Per domein zijn er kennisboxen. [Klik hier](#)

Het deskundigheidsprogramma leidt niet op tot een functie. Het is een vorm van bijscholing die jouw rol als professional in de palliatieve zorg verstevigt. Het programma en de kennisbox wil het kwaliteitskader palliatieve zorg op de werkvloer laagdrempelig toepasbaar maken. Wel wordt per onderdeel accreditatie aangevraagd. Benieuwd naar de opzet van het programma en/of de onderdelen die inmiddels beschikbaar zijn? [Klik hier](#).

Kwaliteitskader palliatieve zorg

In het kwaliteitskader palliatieve zorg hebben vertegenwoordigers van patiënten en hun naasten, zorgverleners en zorgverzekeraars vastgelegd wat zij kwalitatief goede palliatieve zorg vinden

[Open hier de PDF van het kwaliteitskader.](#)

[Open hier de animatie van het kwaliteitskader.](#)

Tot slot

Wij wensen jou veel plezier met de inhoud van deze box niet alleen voor jezelf maar juist om te delen met jouw collega's. Heb je zelf heel goede ideeën om deze box of een box op een ander thema te vullen, wij horen het graag.

Mail naar: info@npza.nl

WAT IS PALLIATIEVE ZORG?

Palliatieve zorg is zorg die gegeven wordt aan iemand met een levensbedreigende aandoening of kwetsbaarheid. Je kunt hierbij denken aan mensen met kanker, dementie, COPD of hartfalen.

Met deze levensbedreigende aandoeningen kun je weken, maanden of zelfs nog jaren leven. Palliatieve zorg richt zich op kwaliteit van leven en sterven van deze persoon afgestemd op de individuele waarden en behoeften, op de plek van voorkeur.

WERKVORM

ANIMATIE: WAT IS PALLIATIEVE ZORG

OMSCHRIJVING

Deze film is een initiatief van Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) in samenwerking met het ROC Midden Nederland. Het Kwaliteitskader Palliatieve Zorg heeft als basis gediend. Bij het ontwikkelen van de film is de doelgroep verzorgenden, die een bij- en/of nascholing palliatieve zorg volgen, voor ogen gehouden.

 [De animatiefilm 'Wat is palliatieve zorg?'](#)

TOEPASSING

- De animatie als inleiding gebruiken.
Stel daarna aan de helft van de groep de vraag:
Wat zou voor jou belangrijk zijn als je zelf in de palliatieve fase bent?
En aan de ander helft van de groep de vraag:
Wat denk je dat je patiënt belangrijk vindt in de palliatieve fase?
En vergelijk samen de antwoorden. Wat valt jullie op? Welke conclusies trekken jullie?
- De animatie als inleiding gebruiken.
Kies zelf een onderwerp uit de animatie die je met je collega's wilt bespreken. Bedenk voor jezelf een aantal vragen die je je collega's wilt stellen.

TIJDSINVESTERING

Filmpje: 2.30 minuten

Samen het gesprek voeren: 10-20 minuten

WERKVORM

DE
QUIZ

OMSCHRIJVING

Je kunt je afvragen Of je collega's allemaal een zelfde beeld hebben over wie palliatieve zorg nodig hebben? Deze quiz beschrijft vijf situaties. Zijn deze personen in de palliatieve fase?

[De quiz- palliatief of niet?](#)

TOEPASSING

Doe de quiz- palliatief of niet?

- Bespreek per casus waarom ze vinden dat iemand wel of niet in de palliatieve fase is.
- Vraag je collega's over een casus waar ze twijfelen of diegene wel/niet palliatief is en bespreek deze met elkaar.
- Je kunt daarbij vragen stellen als:
 - In hoeverre is het belangrijk te weten of iemand palliatief is?
 - Op welke manier verandert het je zorg?
- Je kunt ook één situatie uitgebreid bespreken met je collega's.

TIJDSINVESTERING

Samen het gesprek voeren (afhankelijk van de vorm die je kiest): 10-30 minuten

WERKVORM

IK BLIJF EEN POOSJE BIJ JE ZITTEN

OMSCHRIJVING

Een waargebeurd verhaal over Ton. Hij heeft leukemie en zal niet meer lang leven. Zijn moeder en hijzelf maken dan allebei een belangrijke keuze. Ze worden ondersteund door Gerla, een verzorgende in de thuiszorg. Die stemt alles af met andere zorgverleners en ze maken gebruik van instrumenten van de [Goede Voorbeelden palliatieve zorg](#). Denk hierbij aan de signalering set palliatieve zorg en de methodiek besluitvorming in de palliatieve fase.

TOEPASSING

- De film laten zien en met elkaar in gesprek gaan over het onderwerp dat collega's zelf aandragen uit de film.
- De film laten zien en het verhaal van Ton centraal stellen in het gesprek met collega's. Bijvoorbeeld; herken je je in situaties die de film laat zien? Wat wel en wat niet?
- Laat je collega's 3 positieve elementen uit de film benoemen van je collega uit de film. Wat doet ze goed? Ga met elkaar in gesprek daarover. Wat kunnen we leren voor onze eigen praktijk.
- Je kunt gezamenlijk (met je team of met andere collega's) of ieder apart de film bekijken en gezamenlijk nabespreken aan de hand van kaartjes met vragen. Print de kaartjes uit. Leg de kaartjes met de vragen naar onder en iedere aanwezige trekt een vraag uit de stapel. Ieder beantwoordt de vraag die wordt gesteld waarna jullie met elkaar in gesprek kunnen gaan. Niet alle vragen hoeven in een keer beantwoord te worden. Je kunt ook tijdens een vergadering, de lunch, koffiepauze aandacht besteden aan één vraag. Uiteraard kun je ook zelf kaartjes met vragen maken.

Voorbeeldvragen:

- Wat valt je op/blijft je bij na het kijken van de film?
- Hoe makkelijk kun jij (met mensen) praten over het levenseinde / de dood?
- Herken jij in de praktijk een 'niet pluis gevoel?', wat doe je met dat gevoel? Bij wie ga je te rade? Hoe kaart je dat aan?
- In de film zegt een verzorgende wat zij zo mooi vindt aan PZ. Wat maakt PZ voor jou bijzonder?
- Wordt er momenteel systematisch gewerkt als het gaat om palliatieve zorg? Waar blijkt dat uit?
- Met wie werk jij samen om aandacht aan alle vier de dimensies te geven?

WERKVORM

TEDX TALK
SANDER DE HOSSON

OMSCHRIJVING

Sander de Hosson beschrijft in zijn [TEDx Talk](#) het ongekende belang van palliatieve zorg. Hierbij moet niet de ziekte behandeld worden, maar de hele mens.

TOEPASSING

- De film laten zien en met elkaar in gesprek gaan over de essentie van palliatieve zorg.
- De film laten zien en met elkaar in gesprek gaan over het onderwerp dat collega's zelf aandragen uit de film.
- Op welke manier wordt aandacht besteed aan de vier dimensies van palliatieve zorg? Wissel dat met elkaar uit.

TIJDSINVESTERING

Tedtalk: 11 minuten

Gesprek: +/- 30 minuten

de geneeskunde
is **soms genezen** ,
vaak verlichten
maar **altijd troost bieden**

Ambroise Paré

WERKVORM

ONGENEESLIJK ZIEK: LANGER LEVEN OF KWALITEIT VAN LEVEN?

OMSCHRIJVING

Deze documentaire van Nieuwsuur gaat over de keuze langer leven of kwaliteit van leven. De ontwikkelingen met nieuwe kankermedicijnen gaat de laatste jaren razendsnel. Die brengt nieuwe kosten met zich mee, maar ook de vraag: hoeveel heb je ervoor over om langer te leven? Wie en hoe wegen we de kosten die deze medicijnen met zich meebrengen? Kankerpatiënten die niet meer te genezen zijn, kunnen soms nog wel kiezen voor een levensverlengende behandeling. Het risico bestaat dat de patiënt van zo'n behandeling nog zieker wordt. Aan de andere kant is er wel een kans dat de patiënt een paar maanden tot misschien wel een jaar langer leeft. Hoeveel kwaliteit van leven wil je als kankerpatiënt inleveren voor een mogelijk langer leven?

▶ [Ongeneeslijk ziek: langer leven of kwaliteit van leven?](#)

TOEPASSING

- De documentaire laten zien als onderdeel van een les over keuzes maken in de palliatieve zorg
- De documentaire laten zien voor een inleiding op een groepsgesprek. Je zou de volgende vragen kunnen stellen:
 - Wat is voor jou kwaliteit van leven?
 - Denk je eenzelfde situatie in als in de film; welke keuze zou je maken?
 - Op grond van welke behoefte of waarde zou je die keuze maken (denk aan vrijheid, meer tijd voor omgaan met gezin etc.)
- De documentaire laten zien. Deel van tevoren een papier uit met een aantal vragen die gaan over gedeelte uit deze documentaire. Zet de documentaire even stop, laat mensen even nadenken over een vraag en laat ze deze noteren (per vraag 5 minuten)- max 2-3 vragen.

Voorbeeldvragen:

- Op 1:07 | Wat vind je van de keuze van Theo?
- Op 5:51 | Wat is voor jou kwaliteit van leven?
- Op 9:58 | Hoop is een belangrijke drijfveer; hoe ga je om met de hoop van je patiënt/bewoner?

TIJDSINVESTERING

Film: 10:22 minuten

Gesprek: 30-60 minuten

WAT IS PALLIATIEVE ZORG?

TOT SLOT

Je bent aan het einde van deze box gekomen. Je hebt nu kennis van en beschikking over materialen en werkvormen over het thema 'Wat is palliatieve zorg'. We hopen je met één of meerdere van deze werkvormen te hebben kunnen inspireren om de kennis die je hebt opgedaan te delen met je collega's.

De netwerken palliatieve zorg willen voorwaarden creëren zodat kennis over palliatieve zorg verspreid en benut wordt. Deze box is daar een voorbeeld van. Het is er om zorgverleners in de praktijk te ondersteunen om opgedane kennis met collega's uit te wisselen, ervaringen te delen en elkaar te helpen. Zodat mensen in de palliatieve fase en hun naasten de ondersteuning en zorg ontvangen die bij hen past. Kortom, samenwerken aan het verbeteren van de palliatieve zorg!

We zijn benieuwd welke werkvorm en toepassing(en) je hebt gebruikt. Misschien heb je een bepaalde werkvorm zelf aangepast waardoor het beter aansluit bij de praktijk waarin je werkt. Of heb je zelf lesmateriaal ontwikkeld dat je graag wilt delen. Wellicht ben je enthousiast en wil je samen met ons werkvormen verzamelen en verwerken in de kennisboxen die er zijn of nieuwe ontwikkelen. Goede ideeën zijn van harte welkom.

We horen graag al jouw ideeën en ervaringen!

Mail naar: secretariaat@npza.nl
Bel naar: 06-16443382

Deze box is gemaakt door:

Bea Dame, netwerkcoördinator
Leden van werkgroep deskundigheidsbevordering

Netwerk Palliatieve Zorg Noord-en Oost-Flevoland en netwerk palliatieve zorg Almere